

Viestintätieteiden kandidaattiohjelman valintakoe 9.6.2022

Vastaa kysymyksiin 1 ja 2 **eri papereille**. Vastaa molempiin kysymyksiin.

Kirjoita etunimesi, sukunimesi ja henkilötunnuksesi kumpaankin vastauspaperiin.

Kirjoita selkeällä käsialalla.

1. Tämä tehtävä koskee etukäteen jaossa ollutta verkkoaineistoa ”*Monialainen viestintä: puheesta peleihin*”. Valintakoejulkaisun sisällysluettelo on liitteenä.

Selosta ja taustoita seuraavat valintakoeaineiston artikkeleissa mainitut käsitteet:

- tarjouma
- käytettävyys

Pohdi, mitä yhteistä niillä on. Kerro esimerkkejä tilanteista tai aloista, jotka tuovat käsitteet yhteen.

Otsikoi teksti itse.

Hyödynnä vastauksessasi verkkoaineistoa. Sen sisällysluettelo on liitteenä.

Vastauksen pituus tähän tehtävään on **enintään 400 sanaa**. Noudata ohjetta ja merkitse vastauksesi sanamäärä paperiin.

Pisteytys: max. 30 p.

Sisältö: Käsitteiden selostukset 6 p. (=3 p./käsite). Käsitteiden taustoitus aineistoon perustuen 4 p. (=2 p./käsite). Yhtymäkohtia koskevat pohdinnat 5 p. Esimerkit tilanteista ja aloista 5 p.

Esitystapa: rakenne ja tyyli 7 p, oikeakielisyys 3 p

Huom! Saadakseen esitystapapisteitä tulee sisällöstä saada vähintään 15 pistettä.

2. Tämä tehtävä perustuu valintakokeessa jaettavaan aineistoon, joka koostuu kahdesta Maanpuolustus-lehden artikkelista. Artikkelit ovat:

- Palonen, Emilia: Populistinen tyyli johtaa
- Jutila, Karina & Niemi, Mari K.: Onko populismi ongelma demokratialle?

Analysoi ja pohdi liitteenä olevien tekstien pohjalta seuraavaa:

- miten performatiivisuus voi edistää populismia
- miten populismi voi edistää tai heikentää demokratiaa
- miten populismi voi liittyä disinformaation leviämiseen ja miten se puolestaan voi vaikuttaa median luotettavuuteen.

Otsikoi teksti itse.

Perusta vastauksesi annetun aineiston lisäksi valintakoeaineiston Kannaston & Salojärven artikkeliin. Hyödynnä myös Eronen-Vallin artikkelia. Valintakoejulkaisun sisällysluettelo on liitteenä.

Vastauksen pituus tähän tehtävään on **enintään 450 sanaa**. Noudata ohjetta ja merkitse vastauksesi sanamäärä paperiin.

Pisteytys: max. 30 p.

Sisältö: kiinnittyminen valintakoejulkaisun artikkeleihin: teoreettisten lähestymistapojen tunnistaminen, nimeäminen ja määrittely 5 p; kiinnittyminen aineistossa esitettyihin käsityksiin johtamisesta ja demokratiasta 5 p, analyyttinen pohdinta populismin ominaispiirteistä 10 p.

Esitystapa: rakenne ja tyyli 7 p, oikeakielisyys 3 p.

Huom! Saadakseen esitystapapisteitä tulee sisällöstä saada vähintään 15 pistettä.

Menestystä valintakokeeseen!

LIITE 1: Valintakoejulkaisun sisällysluettelo

Sisältö

LUKIJALLE	1
1 VIESTINNÄN AMMATTILAINEN ERIKOISALOJEN MAAILMASSA – ASiantuntijana asiantuntijatietaoa välittämässä	
<i>Anita Nuopponen, Merja Koskela ja Niina Nissilä</i>	3
1.1 Johdanto	3
1.2 Vaatimuksia viestinnän ammattilaiselle.....	3
1.3 Erikoisalat ja erikoisalaviestintä	6
1.4 Vertaisviestinnästä popularisoituun viestintään	7
1.5 Erikoisalaviestinnän heijastuminen kieleen	9
1.6 Lopuksi	12
2 DIGITAALINEN RETORIikka – VERKKOVIESTINNÄLLÄ VAIKUTTAMISTA JA SEN TUTKIMISTA	
<i>Maria Eronen-Valli</i>	14
2.1 Johdanto	14
2.2 Mitä digitaalisen retoriikan tutkimus selvittää?	15
2.3 Verkostomaisuus digitaalisen retoriikan piirteenä.....	16
2.4 Itseilmaisut digitaalisen retoriikan viesteinä.....	18
2.5 Itseilmaisusta yhteisöllisyyteen	20
2.6 Lopuksi	22
3 STRATEGINEN VIESTINTÄ – LÄHTÖKOHTIA JA TULEVAISUUDEN NÄKYMIÄ	
<i>Merja Koskela</i>	23
3.1 Johdanto	23
3.2 Strategisen viestinnän tasot ja tehtävät.....	24
3.3 Viestintästrategia	26
3.4 Keiden kanssa organisaatio viestii?.....	26
3.5 Strateginen viestintä ammattilaisten näkökulmasta.....	28
3.6 Lopuksi	30
4 TUHLAAMISEN VAARAT, SÄÄSTÄMISEN ILOT – DISKURSSIANALYYSI TALOUSTEKSTIEN TUTKIMUKSESSA	
<i>Heidi Hirsto & Tanja Sihvonen</i>	32
4.1 Johdanto	32
4.2 Kaksi diskurssia	34
4.3 Representaatio: maailman esittämistä ja merkitysten rakentamista	35
4.4 Toimija-asetat: identiteettejä, suhteita ja näkökulmia.....	37
4.5 Valta, ideologia ja oikeuttaminen.....	38
4.6 Lopuksi	40

5	YOUTUBE-VIDEOISTA HELPPOKÄYTTÖISIIN VERKKOSIVUIHIN – KÄYTTÄJÄN YMMÄRTÄMINEN TEKNISEN VIESTINNÄN YTIMENÄ	
	<i>Eveliina Salmela ja Suvi Isohella</i>	42
5.1	Johdanto	42
5.2	Tekninen viestintä toimintana.....	44
5.3	Käyttöohjeiden laatiminen	44
5.4	Sovellusten ja verkkosivustojen käytettävyyden huomioiminen	47
5.5	Alan merkitys ja teknisen viestijän työnkuva tulevaisuudessa	48
5.6	Lopuksi	50
6	POPULISTISEN JOHTAJAN JÄLJILLÄ – MEDIAREPRESENTAATIOITA JA HAHMON RAKENNUSTA	
	<i>Elisa Kannasto ja Virpi Salojärvi</i>	52
6.1	Johdanto	52
6.2	Poliittisen viestinnän tutkimus	53
6.3	"Meidän" populismi.....	55
6.4	Populismi ja media	56
6.5	Mediarepresentaatiot vahvistavat henkilöhahmoja	57
6.6	Visuaalisuus henkilöhahmon rakentumisessa	59
6.7	Populistiset johtajahahmot suosion vetureina	61
6.8	Lopuksi	62
7	MITEN PELEJÄ VOI TUTKIA? PELITUTKIMUKSEN POLUT, REITIT JA KARTAT	
	<i>Tanja Sihvonen ja Sebastian Laitila</i>	64
7.1	Johdanto	64
7.2	Pelitutkimuksen perusta	65
7.3	Pelien monimuotoistuminen	66
7.4	Mitä ovat pelikulttuurit?.....	67
7.5	Pelit digitaalisen kulttuurin tuotteina, pelaajat toimijoina.....	69
7.6	Erilaisia pelityyppejä.....	70
7.7	Lopuksi: kohti peliyhteisöjen tutkimista.....	72
8	TARJOUMA TEKNISEN VIESTINNÄN TUTKIMUKSEN TYÖKALUNA	
	<i>Satu Rantakokko</i>	74
8.1	Johdanto	74
8.2	Näkökulmia tarjoumaan ja sen suhteisiin.....	75
8.3	Teknisen viestinnän ammattilaisen rooli tarjoumaan liittyvissä suhteissa.....	77
8.4	Tarjouma erilaisissa tutkimuksissa	78
8.5	Ei-toivotut tarjoumat.....	80
8.6	Lopuksi	80
9	AINEJÄRJESTÖN TERVEHDYS	
	<i>Sara Alasuutari</i>	81
	LÄHTEET.....	83

LIITE 2a: Maanpuolustus-lehti <https://www.maanpuolustus-lehti.fi/populistinen-tyyli-johtaa/>

Populistinen tyyli johtaa

2.12.2021

Emilia Palonen

Johtajuus ja populismi on kiinnostava kysymys, koska populismiin itsessään on sisäänrakennettu ajatus johtajuudesta, jos seurataan tunnettuja teorioita populismista. Monen asiantuntijan mielestä populistipuolue muuttuu puolueeksi muiden joukossa, jos sen johtajalla ei ole niin väliä. Populistisen puolueen johtoon astuminen ei ole hallinnollinen teko vaan siihen kuuluu joukkoa luova poliittinen viesti.

Toiset keskittyvät johtajan muista puolueista poikkeavaan tyyliin – jopa poliittiseen epäkorrektiuteen ja muuhun innostavuuteen, kuten Benjamin Moffitt ja Pierre Ostiguy ovat korostaneet. Puolue väittää tuovansa uudenlaista tekemistä ja vaihtoehdon politiikkaan: haastaa muut puolueet. Toisissa puolestaan nousee esiin se tapa, jolla johtaja on liikkeensä symboli ja sitä kautta luo liikkeen ja tuottaa ajatuksen kansasta, jota populistit edustavat, kuten Ernesto Laclau teorioissa. Johtaja on yhteinen nimittäjä, jonka – ja usein liikkeen pääväitteen kautta – syntyy me, ja mitä vastustetaan.

Populistipuolueelle johtajakeskeisyys voi olla ongelmakin, koska johtajan epäonnistuttua, kuoltua tai vaihduttua koko samaistumiseen perustuva rakennelma voi kaatua, ellei uutta johtajaa saada näiden toiveiden ja maailmankuvan sankarin rooliin. Uusi johtaja voi myös uudistaa puolueen uuteen nousuun.

Otetaan muutama kansainvälinen esimerkki. Vasemmistopopulismista tunnetuin esimerkki lienee Hugo Chavez Venezuelasta, joka onnistui kokoamaan yhteen niin köyhät, nuoret kuin erilaiset marginaaliin jääneet ja perinteisen vasemmiston. Hänen seuraajansa Maduro ei ole pystynyt saamaan vastaavaa suosiota ja tyytyy autoritääriin hallintoon, jonka perustoja toki Chavezin aikaan jo luotiin valtaa pönkittämään.

Unkarissa Viktor Orbán on menestyksekkäästi johtanut puoluettaan 1990-luvun puolivälistä saakka, ja maataan yhtäjaksoisesti vuodesta 2010. Hän on puolueensa tärkein symboli, ja vaalit käydään Orbánin puolesta tai häntä vastaan keuhällä 2022. Monelle ahkerasti äänestävälle eläkeläiselle Viktor on hyvin läheinen. Orbán on luonut kansallismielisen johtajuutensa vastustamalla ensin liberaalivasemmistoa, sitten maahanmuuttajia ja nykyään Euroopan unionia. Viimeisten ulostulojen mukaan energian hinnan nousu Unkarissa on Brysselin vika.

Ranskassa Marine Le Pen korvasi isänsä puolueen johdossa, muutti sen nimen karistaakseen rippeet vanhasta ja on vahva kandidaatti presidentinvaaleissa. Naistenlehdissä esille nostetusta ja samaistuttavaksi tehdystä Le Penistä huomaamme, että nainen oikeistoradikaalin puolueen johtajana on aivan paikallaan. Ei väliä, vaikka puolue ajaisikin perinteisiä perhearvoja ja hierarkiaa, jossa mies on johdossa, johtaja on poikkeusyksilö, joka vahvistaa säännön.

Uudentyyppinen populismin muoto on teknopopulismi, jossa tyypillisesti yritysmaailmasta tuleva johtaja pyrkii pelastamaan kansan korruptoituneelta eliitiltä ja hoitamaan homman kuntoon. Tätä lupasi Tšekin pääministeri Andrej Babiš – joka hamusi EU-tukia ja Pandoran papereiden perusteella omistaa linnan Ranskassa ja muita sitoumuksia, joista hän ei kertonut.

Johtajan viittaa myös siirretään eteenpäin, Itävallassa skandaalin uhriksi joutunut konservatiivisen kansanpuolueen Sebastian Kurz peri populistijohtajan viitan edelliseltä hallituskumppaniltaan, Heinz-Christian Strachelta, joka johti yhtä Euroopan vanhimmista oikeistopopulistisista puolueista. Kurz omi Strachen kielenkäytön ja vastakkainasettelut, mutta kärsi saman kohtalon korruptiosyytteistä.

Suomalaisessa populismissa Veikko Vennamo, Timo Soini ja Jussi Halla-aho ovat olleet populistisia johtajia juuri epäkorrektiuteen saakka. Heidän kauttaan on myös syntynyt se poliittinen me, jota puolue edustaa. Tämä puolue on nimenomaan syntynyt sitä kautta, että tehdään eroa muihin poliittisiin puolueisiin ja heidän ajatuksiinsa. Johtajalla ja hänen sutkauksillaan tai sloganeillaan on vahva symbolinen merkitys. Halla-aho puolueen puheenjohtajana esiintyy muun muassa perussuomalaisten vuoden 2019 eduskuntavaalien vaalivideossa Ketutus hahmona, joka kansalliskirjastossa istuen avaa videon ja päättää videon viestillään.

Psykoanalyttisesti kuvattuna johtajalla on merkittävä rooli, koska juuri hän olemassaolollaan ja johtajuudellaan vahvistaa hyväksyvästi johdettaviensa maailmankuvan ja poliittiset näkemykset. Liike pysyy yhdessä tämän kulttuurisen yhteenkuuluvuuden eli samaistumisen kautta. Poliittiset intressit tai yksilön konkreettiset tarpeet eivät ole niinkään merkittäviä. Siksi voi käydä niin, että puolueen valinnat eivät aja äänestäjiensä etua. He pysyvät mukana, koska kokevat kulumansa yhteen. Johtamisen suunnalla ei ole niin väliä, kuhan on tunne mukana olemisesta ja hyväksynnästä.

Ilmiötä voidaan tunnistaa muissakin puolueissa kuin niissä, joita kutsutaan populistisiksi puolueiksi. Oikeastaan se on politiikan ja demokratian perusasioita. Pelkkä tunteikas samaistuminen, jota vielä vahvistetaan vastakkainasettelun kautta ei ole hyväksi demokratialle, koska sitten emme tiedä, mistä politiikassa oikeastaan päätetään ja miksi.

Perussuomalaisten nykyinen puheenjohtaja Riikka Purra on kyseenalaistanut ajatuksen puolueestaan populistisena. Nykyään asiantuntijat ovat alkaneet kutsua perussuomalaisten kaltaisia puolueita yhä enemmän radikaalioikeistoksi. Kun oikeistolainen talouspoliittinen linja on omaksuttu, myös perussuomalaiset ovat vahvasti tässä kategoriassa, jossa tyypillistä toki on kiistaa oikeisto–vasemmisto-rajan veto. Tieteellinen kattokäsite radikaalioikeistolle ja ekstremistiselle oikeistolle on äärioikeisto. Tätä käsitettä on Suomessa historiallisesti väitetty leimakirveeksi. Äärioikeistoon usein kuuluu populistisuus, joka sitten näkyy myös politiikan henkilöitymisessä johtajiin puolueissa. Populistinen tyyli ja puolueeryhmät ovat eri asioita.

Vastakkainasettelujen kautta joukkojen kokoaminen ja niiden symbolina seisominen on yksi tapa johtaa. Sen ongelma myös työelämässä on, että hämärtyy käsitys yksityiskohdista: mistä toiminnassa olikaan kyse? Johtamisessa pelkkä populismi ei riitä.

LIITE 2b: Maanpuolustus-lehti

<https://www.maanpuolustus-lehti.fi/onko-populismi-ongelma-demokratialle/>

Onko populismi ongelma demokratialle?

3.6.2021

Karina Jutila & Mari K. Niemi

Populismi on osa politiikkaa Suomessa, muualla Euroopassa ja maailmalla. Puoluekentältä voidaan erotella populistiksi määrittyviä puolueita, mutta populismi on myös yleisempi poliittisen viestinnän ja politiikan tekemisen tapa. Erityisesti vaalien alla puolue kuin puolue voi ottaa keinovalikoimaansa populistisia avauksia. Niiden voima piilee kyvyssä provosoida, herättää huomiota ja nostaa poliitikko tai puolue keskusteluun.

Sekä puoluekentän oikean että vasemman laidan populististen puolueiden ytimessä on oikeamieliseksi tulkitun kansan ja mädäksi katsotun eliitin vastakkainasettelu. Tässä kirjoituksessa keskitymme oikeistopopulististen puolueiden edustamaan populismiin Pohjoismaissa, Euroopassa ja Yhdysvalloissa.

Tästä kulmasta katsottuna populismissa on piirteitä, jotka haastavat voimakkaasti läntistä demokratiaa. Esimerkiksi tiettyihin ihmisryhmiin kuuluvien henkilöiden ihmisoikeuksien heikentäminen voi olla tavoitelistalla. Populistinen poliittinen viestintä on usein mustavalkoista, mutta populistisen politiikan seuraukset eivät sitä ole; populistipuolueiden nousussa on myös piirteitä, jotka voivat vahvistaa demokratiaa.

Populismien kasvualusta

Oikeistopopulistista politiikkaa on syystäkin kritisoitu rasismien arkipäiväistämisestä ja vähemmistöihin kohdistuvista verbaalisista ja poliittisista hyökkäyksistä. Kiistattomat kielteiset piirteet voivat johtaa siihen, ettemme tunnista populismien mahdollisia demokratiaa vahvistavia puolia.

Miksi trumpilainen populismi on saanut niin suuren kannatuksen Yhdysvalloissa? Miksi Isossa-Britanniassa menestyi Nigel Farage'n johtama, brexitiä ajanut UKIP-puolue? Mikä nosti Soinin johtamat perussuomalaiset eduskunnan pienimmästä puolueesta suurten joukkoon?

Mainituissa tapauksissa liikkeet ja niiden johtajat onnistuivat tunnistamaan ja argumentoimaan muita paremmin ihmisten arjen ongelmia, jotka olivat heidän kokemuksensa mukaan jääneet sivuun politiikan valtavirrasta. Huolet ovat liittyneet esimerkiksi työelämän ja toimeentulon kysymyksiin, mutta myös kulttuuriseen ja yhteiskunnalliseen muutokseen, jonka osa kansalaisista on kokenut vieraaksi tai vastenmieliseksi. Populisteilla oli kykyä kutsua mukaan äänestäjiä, jotka olivat kokeneet ulkopuolisuutta.

Julkisen keskustelun kapeutumisen voi osaltaan luoda tilaa populismien nousulle – jos tarpeeksi moni kokee, ettei saa ääntään kuuluksi tai ei tunnista arvomaailmaansa politiikan

keskusteluista, halu nousta yhdessä barrikadeille kasvaa. Populismi myös valtavirtaistuu: populistipuolueet ja -poliitikot ovat jo onnistuneet muuttamaan laajempaa keskustelua ja saaneet vakiinnutettua ajatuksiaan osaksi politiikkaa.

Globalisaation ja digitalisaation kaltaiset ilmiöt ovat tarjonneet kasvupohjaa populismille. Myös muiden puolueiden virheet ovat olleet avittamassa nousua. Kun perinteisissä puolueissa voimat on vuosikymmeniä suunnattu ammattimaiseen politiikan tekemiseen ja vastuunkantoon, mukaan on tullut omahyväisyyttä ja etäisyys kansalaisiin on kasvanut. Populistisessa toiminnassa ihmiset ovat huuto- ja kättelyetäisyydellä. 2010-luvun nousussaan Perussuomalaiset osasivat taitavasti hyödyntää kyllästymistä perinteisiin puolueisiin ja verkkokampanjointia.

Vastakkainasettelu käyttövoimana – syrjintä ongelma demokratian kannalta

Populismi elää vastakkainasetteluista. Vastakkainasettelu on tehokas keino kertoa äänestäjille, mitä populistit edustavat – ja mitä eivät edusta. Arvostelua kohdistuu paitsi muihin puolueisiin myös esimerkiksi hallintoon, mediaan, kulttuurivaikuttajiin ja tiedeyhteisöön. ”Tavallista pientä ihmistä” puolustetaan eliittejä vastaan, ja kansa halutaan kuvata yhtenäiseksi.

Yhtenäisyyden kuvaus ei kuitenkaan ole rehellistä, sillä populistien vaalimaan kansaan eivät välttämättä mahdu esimerkiksi erilaiset etniset vähemmistöt ja maahanmuuttajat, feministit tai poliittiset vastustajat. Nostalgiaa, epäluuloja ja pelkoja hyödynnetään, eikä liioittelu ole vierasta. Samalla voidaan sivuuttaa tosiasioita, valikoida faktoja ja rakentaa viholliskuvia.

Demokratian näkökulmasta on vahingollista, kun politiikan välineistöön otetaan valehtelu ja tiedon roolin heikentäminen. Esimerkiksi Donald Trump sortui virkakaudellaan lukuisia kertoja valheellisiin puheisiin, jotka eivät vahvistaneet politiikan luotettavuutta ja demokratiaa. Koronavuoden aikana jälki oli kova sekä päätöksenteon että kansalaisten terveyden kannalta.

Vapaa tiedonvälitys on demokratian ytimessä. Sananvapauden puolustaminen on vahvasti mukana myös populistien puheissa. He vaativat tilaa ”sanoa asiat niin kuin ne ovat”. Tämä voi tarkoittaa hyökkäyksiä esimerkiksi vähemmistöjä kohtaan. Samalla kun populistit osaavat hyödyntää julkista tilaa ja vapaata keskusteluoikeutta, heidän oma toimintansa voi heikentää demokratiaan kuuluvan vapaan tiedonvälityksen roolia ja muiden kuin kannattajiensa sananvapautta. Populismilla on hyvät ja rumat puolensa.